

SVET EVROPE
EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

ZADEVA ČAKŠ proti SLOVENIJI

(Pritožba št. 33024/02)

SODBA

STRASBOURG

7. december 2006

Ta sodba bo postala dokončna pod pogoji iz drugega odstavka 44. člena Konvencije. Mogoče je, da bo na njej opravljena uredniška redakcija.

V zadevi Čakš proti Sloveniji

je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

gospod J. HEDIGAN, *predsednik senata*,

gospod B.M. ZUPANČIČ,

gospod V. ZAGREBELSKY,

gospa A. GYULUMYAN,

gospod E. MYJER,

gospa I. ZIEMELE,

gospa I. BERRO-LEFEVRE, *sodniki*,

in gospod V. BERGER, *sodni tajnik*,

po posvetovanju za zaprtimi vrati 16. novembra 2006

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 33024/02) proti Republiki Sloveniji, ki jo je pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 16. avgusta 2002 vložil slovenski državljani gospod Rudolf Čop (v nadaljevanju: pritožnik).

2. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnik je na podlagi prvega odstavka 6. člena Konvencije zatrjeval, da je bilo trajanje postopka pred domačim sodiščem, v katerem je bil udeležen kot stranka, predolgo. Navajal je tudi pomanjkanje učinkovitega domačega pravnega sredstva v zvezi s predolгим trajanjem sodnega postopka (13. člen Konvencije).

4. 13. septembra 2005 je Sodišče odločilo, da o pritožbi glede dolgega trajanja postopka in glede pomanjkanja učinkovitih pravnih sredstev v zvezi s tem obvesti Vlado. V skladu s tretjim odstavkom 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati odloči o dopustnosti pritožbe in o utemeljenosti zadeve.

DEJSTVA

5. Pritožnik je bil rojen leta 1944 in živi v Limbušu.

6. Dne 6. junija 1994 je pritožnik pri Temeljnem sodišču v Mariboru, Enoti v Mariboru vložil predlog za izvršbo proti Obrtni zadrugi Trgokooperant Maribor (v nadaljevanju: OZTM) in zahteval izplačilo zapadlih plač po sodbah sodišča z 31. marca 1993 in 27. januarja 1994.

Dne 28. junija 1994 je za Slovenijo začela veljati Konvencija.

Dne 12. septembra 1994 je sodišče dovolilo izvršbo.

Dne 16. septembra 1994 je OZTM vložila ugovor zoper sklep o izvršbi in 21. oktobra 1994 predlagala, naj se izvršba odloži.

Dne 1. januarja 1995 je pristojnost v zadevi zaradi reforme slovenskega sodnega sistema pridobilo Okrajno sodišče v Mariboru.

Dne 19. maja 1995 je pritožnik delno umaknil svoj predlog za izvršbo, ker je OZTM delno poplačala dolgovani znesek. Istočasno je zahteval plačilo dodatnih neizplačanih plač.

Dne 25. avgusta 1995 je OZTM dopolnila svoj ugovor.

Sodišče je za 21. oktober 1997 razpisalo obravnavo, vendar pa se OZTM in njen pravni zastopnik nista zglasila na sodišče. Zato je sodišče obravnavo preložilo na 4. november 1997. Ta obravnava je bila opravljena in nato preložena z namenom, da bi mogli stranki doseči izvensodno poravnavo.

Sodišče je 4. decembra 1997 opravilo novo obravnavo, ki pa je bila preložena na 27. januar 1998, ker se nanjo ni zglasila OZTM. Ta obravnava pa je bila preklicana in preložena za nedoločen čas zaradi odsotnosti sodnika.

Dne 11. februarja 1998 je pritožnik vložil pripravljalno vlogo.

Dne 22. decembra 1998 je sodišče opravilo obravnavo in se odločilo za določitev izvedenca finančne stroke, ki bo ugotovil višino dolgovanega zneska. Sodišče je opravilo tudi poizvedbe pri davčnem organu.

Dne 19. januarja 1998 (pravilno: 1999) je pritožnik obvestil sodišče, da je vplačal predujem za stroške izvedenca. 10. marca in 19. julija 1999 je pozval sodišče, naj v skladu s svojim sklepom z 22. decembra 1998 določi izvedenca.

Dne 31. avgusta 1999 je pritožnik vložil predlog za izdajo začasne odredbe, da bi OZTM preprečil prodajo premoženja, vendar je bil predlog 9. novembra 1999 zavrnjen.

Dne 28. septembra 1999 je sodišče opravilo obravnavo. OZTM je pojasnila, da ni plačala svojega dela predujma za stroške izvedenca zaradi pričakovanja, da bo v zadevi dosežena izvensodna poravnava.

Dne 13. oktobra 1999 je OZTM predložila predlog prijateljske poravnave.

Dne 11. novembra 1999 je pritožnik, po tem ko je pooblastil novega pooblaščenca, zavrnil ponudbo OZTM.

Dne 22. novembra 1999 je OZTM obvestila sodišče, da je plačala predujem za stroške izvedenca.

Dne 9. marca 2000 je sodišče določilo izvedenko finančne stroke. Ta je najprej obvestila sodišče, da zaradi preobilice dela izvedenskega mnenja ne more izdelati, nato pa je vendarle predložila izvedensko mnenje v zadevi. Mnenje je bilo pritožniku vročeno 23. januarja 2001.

V vmesnem času, 20. januarja 2000, je pritožnik od sodišča zahteval, naj pospeši postopek.

Dne 17. maja 2001 je bila zadeva iz neznanega razloga dodeljena drugemu sodniku.

Dne 16. avgusta 2001 je pritožnik obvestil sodišče, da nima pripomb na izvedensko mnenje, in zahteval, naj sodišče odloči o zadevi.

Dne 28. novembra 2001 in ponovno 28. marca 2003 je OZTM predlagala sodišču, naj napoti pritožnika na pravdo, da bi se odločilo o utemeljenosti

njegovega zahtevka. Dne 10. septembra 2002 je predlagala, naj sodišče odloči o zadevi, naslednjega dne pa je vložila nadzorstveno pritožbo.

Dne 13. septembra 2002 je sodišče ugotovilo, da pritožnikov predlog za izvršbo ni popoln in je od pritožnika zahtevalo ustrezno dopolnitev.

Dne 26. septembra 2002 je pritožnik dopolnil svoj predlog.

Dne 7. aprila 2003 je sodišče Zavod za zaposlovanje Republike Slovenije zaprosilo za podatke, ki jih je prejelo 16. aprila 2003.

Dne 5. maja 2003 je bila zadeva iz neznanega razloga dodeljena drugemu sodniku.

Dne 9. maja 2003 je pritožnik zaprosil za dovoljenje za spremembo izvršilnega sredstva. Sodišču je predlagal, naj ugotovi izvršbi s prodajo dolžnikovih nepremičnin. Hkrati je predlagal, naj se določi narok za obravnavo.

Dne 15. marca 2004 je sodišče od pritožnika zahtevalo, naj svoj predlog za spremembo izvršilnega sredstva dopolni, kot to predpisuje zakon.

Dne 17. marca 2004 je pritožnik predlagal nadzorstveno pritožbo z namenom, da pospeši postopek, vendar z njo ni uspel.

Dne 22. marca 2004 je sodišče delno zaključilo izvršilni postopek, ker je pritožnik 19. maja 1995 delno umaknil predlog za izvršbo. Sodišče je tudi napotilo OZTM naj v 30 dneh sproži postopek, da se ugotovi nedopustnosti izvršbe.

7. Dne 22. marca 2004 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Mariboru proti sklepu o napotitvi.

Dne 5. novembra 2004 je sodišče zavrnilo pritožnikovo pritožbo.

8. Dne 20. aprila 2004 je OZTM sprožila pravdni postopek proti pritožniku, da bi se ugotovilo nedopustnost izvršbe.

9. V vmesnem času, 6. aprila 2004, je Okrajno sodišče v Mariboru dovolilo spremembo izvršilnega sredstva in odredilo zemljiški knjigi zaznambo izvršbe proti OZTM.

Sodišče je očitno prekinilo izvršilni postopek do odločitve v pravdnem postopku.

Postopek še ni končan.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

10. Pritožnik se je pritožil zaradi nerazumno dolgega trajanja postopka. Skliceval se je na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče.«

11. Vsebinsko je pritožnik nadalje navajal, da pravna sredstva, ki so v Sloveniji na voljo glede nerazumno dolgih sodnih postopkov, niso učinkovita. 13. člen Konvencije določa:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. Dopustnost

12. Vlada se je sklicevala na to, da niso bila izčrpana domača pravna sredstva.

13. Pritožnik je izpodbijal to navedbo in trdil, da domača pravna sredstva niso učinkovita.

14. Sodišče ugotavlja, da je obravnavana pritožba podobna zadevam *Belinger in Lukenda (Belinger proti Sloveniji)* (odl.), št. 42320/98, 2. oktober 2001, in *Lukenda proti Sloveniji*, št. 23032/02, 6. oktober 2005). V teh zadevah je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki jih je pritožnik imel na voljo, niso bila učinkovita. Sodišče opozarja na ugotovitve v zadevi *Lukenda*, da predstavlja kršitev pravice do sojenja v razumnem roku sistemski problem, ki izhaja iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitega delovanja sodnega sistema.

15. Kar zadeva obravnavano zadevo, Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi moralo Sodišče to zadevo obravnavati drugače od uveljavljene sodne prakse.

16. Sodišče nadalje ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopustna iz katerih koli drugih razlogov. Zato je pritožbo razglasilo za dopustno.

B. Utemeljenost zadeve

1. Prvi odstavek 6. člena

17. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 28. junija 1994, na dan, ko je za Slovenijo začela veljati Konvencija, in se še ni končalo. Upoštevno obdobje je torej trajalo več kot dvanajst let in štiri mesece na treh stopnjah sojenja.

18. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim *Frydlender proti Franciji* [GC], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

19. Po proučitvi vsega predloženega gradiva in v skladu s sodno prakso Sodišče ocenjuje, da je bilo trajanje postopka v obravnavani zadevi predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku.

Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

2. 13. člen

20. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen Konvencije zahteva, da se zagotovi učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatrjevano kršitev zahteve po sojenju v razumnem roku iz prvega odstavka 6. člena (gl. *Kudła proti Poljski* [GC], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predložila Vlada, zavrnilo v prejšnjih zadevah (gl. *Lukenda*, naveden zgoraj) in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

21. Zato Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnik mogel pridobiti odločbo, na podlagi katere bi lahko uveljavljal svojo pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

22. 41. člen Konvencije določa:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Premoženska škoda

233 (pravilno: 23). Pritožnik je zahteval 71.400 EUR (eurov) za premoženjsko škodo.

24. Vlada je zahtevku oporekala.

25. Sodišče ugotavlja, da sporni postopek še ni končan. Sodišče nadalje nadalje opozarja, da bo pritožnik lahko zahteval povračilo premoženjske škode, ki mu je nastala zaradi nerazumno dolgega trajanja postopka, po zaključku zadevnega postopka (*Lukenda proti Sloveniji*, št. 23032/02, odstavek 54 in 59, 6. oktober 2005).

Zato Sodišče pritožnikov zahtevkov po tej postavki zavrača.

B. Nepremoženjska škoda

24 (pravilno: 26). Pritožnik je zahteval 41.666 EUR (eurov) za nepremoženjsko škodo.

25 (pravilno: 27). Vlada je zahtevku oporekala.

26 (pravilno: 28). Sodišče ocenjuje, da je pritožnik zagotovo utrpel nepremoženjsko škodo. Po prostem preudarku mu po tej postavki Sodišče prisojja 9.600 EUR (eurov).

C. Stroški

27 (pravilno: 29). Pritožnik je zahteval tudi približno 19.563,60 EUR (eurov) za stroške postopka pred domačimi sodišči, od česar je znesek 7.784 EUR (eurov) predstavljal stroške posvetovanja z odvetniki, pravnimi strokovnjaki in predstavniki sindikata z namenom, da se pospeši postopek, in s tem povezane materialne stroške. Ni pa izrecno zahteval povračila kakršnih koli stroškov, nastalih v postopku pred Sodiščem.

28 (pravilno: 30). Vlada je zatrjevala, da zahtevk ni specificiran.

29 (pravilno: 31). V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki.

30 (pravilno: 32). Sodišče opozarja, da stroški pred domačimi sodišči niso bili nujno namenjeni odpravi kršitve pravic iz Konvencije, ki jih je pritožnik navajal pred Sodiščem (gl., *a fortiori*, *Scordino proti Italiji* (št. 1), [GC], št. 36813/98, odst. 283/286, ESČP 2006-...) Res pa je v tem postopku pritožnik vložil več predlogov, naj se določi narok za obravnavo in tudi vložil nadzorstveno pritožbo, da bi pospešil postopek. Čeprav v postopku, glede katerega se pritožuje, ni imel pravnega zastopnika, je pritožnik sam vložil zadnje omenjeno pravno sredstvo. Sodišče torej ocenjuje, da je treba stroške tega postopka delno povrniti.

31 (pravilno: 33). Zato Sodišče v obravnavani zadevi ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril ocenjuje, da je pritožniku razumno prisoditi znesek 100 EUR (eurov) za stroške postopka pred domačimi sodišči.

D. Zamudne obresti

32 (pravilno: 34). Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaš*a, da je pritožba dopustna;
2. *razsoja*, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije;
3. *razsoja*, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;
4. *razsoja*
 - a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 9.600 EUR (devet tisoč šeststo eurov) za nepremoženjsko škodo in 100 EUR (sto eurov) za stroške postopka, zvišano za morebitni davek;

b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedene zneske linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;

5. *zavrne* v preostalem delu pritožnikov zahtevkov po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 7. decembra 2006 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Vincent BERGER
sodni tajnik

John HEDIGAN
predsednik senata